DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 12 februari 2004 *

I mål C-330/01 P,

Hortiplant SAT, Amposta (Spanien), företrätt av C. Fernández Vicién och I. Moreno-Tapia Rivas, abogadas,

klagande,

angående ett överklagande av dom meddelad den 14 juni 2001 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (fjärde avdelningen) i mål T-143/99, Hortiplant mot kommissionen (REG 2001, s. II-1665), i vilket det förs talan om upphävande av denna dom,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av L. Visaggio, i egenskap av ombud, biträdd av J. Guerra Fernández, abogado, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

* Rättegångsspråk: spanska.

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av domarna J.N. Cunha Rodrigues, tillförordnad ordförande på fjärde avdelningen, samt domarna J.-P. Puissochet och F. Macken (referent),

generaladvokat: S. Alber,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att ha hört parternas yttranden vid förhandlingen den 13 mars 2003, och

efter att den 3 april 2003 ha hört generaladvokatens yttrande,

följande

Dom

1 Bolaget Hortiplant SAT (nedan kallat Hortiplant) har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 4 september 2001, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan för domstolen överklagat domen som meddelades av förstainstansrätten den 14 juni 2001 i mål T-143/99, Hortiplant mot kommissionen (REG 2001, s. II-

1665) (nedan kallad den överklagade domen). Förstainstansrätten ogillade i denna dom talan om ogiltigförklaring som Hortiplant väckt mot Europeiska gemenskapernas kommissions beslut av den 4 mars 1999 (nedan kallat det ifrågasatta beslutet) att dra in det finansiella stöd från utvecklingssektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ), som Hortiplant beviljats genom kommissionens beslut K (92) 3125 av den 3 december 1992 (nedan kallat beslutet om beviljande), inom ramen för ett projekt kallat Initiativ i form av ett pilot- och demonstrationsprojekt för en ny högeffektiv metod för framställning av plantor: tillämpning på prydnads- och skogsväxter (nedan kallat projektet).

Tillämpliga bestämmelser

2 Enligt artikel 4.1 i rådets förordning (EEG) nr 2052/88 av den 24 juni 1988 om strukturfondernas uppgifter och effektivitet och om samordningen av deras verksamhet dels inbördes, dels med Europeiska investeringsbankens och andra befintliga finansieringsorgans verksamhet (EGT L 185, s. 9), i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2081/93 av den 20 juli 1993 (EGT L 193, s. 5; svensk specialutgåva, område 14, volym 1, s. 17) (nedan kallad förordning nr 2052/88), gäller följande:

"Gemenskapens åtgärder skall vara sådana att de kompletterar eller bidrar till motsvarande nationella åtgärder. De skall fastställas i nära samarbete mellan kommissionen, berörd medlemsstat, de behöriga myndigheterna och finansieringsorganen samt — inom ramen för varje medlemsstats nationella bestämmelser och praxis — de ekonomiska och sociala parter som utses av medlemsstaten på nationell, regional, lokal eller annan nivå, och alla parter skall delta som partners med ett gemensamt mål. Detta samrådsförfarande kallas fortsättningsvis 'partnerskapet'. Partnerskapet skall omfatta förberedelsen och finansieringen liksom förhandsbedömningen, övervakningen och utvärderingen av verksamheterna.

Partnerskapet skall genomföras i överensstämmelse med respektive parts institutionella, juridiska och finansiella befogenheter."

3 Rådets förordning (EEG) nr 4253/88 av den 19 december 1988 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EEG) nr 2052/88 om strukturfondernas uppgifter och effektivitet och om samordningen av deras verksamhet dels inbördes, dels med Europeiska investeringsbankens och andra befintliga finansieringsorgans verksamhet (EGT L 374, s. 1), i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2082/93 av den 20 juli 1993 (EGT L 193, s. 20; svensk specialutgåva, område 14, volym 1, s. 30) (nedan kallad förordning nr 4253/88), innehåller i avdelning IV (artiklarna 14–16) bestämmelser angående behandling av ansökningar om finansiellt stöd från strukturfonderna, villkoren för att få tillgång till finansieringen samt vissa särskilda bestämmelser.

4 Förordning nr 4253/88 innehåller även i artikel 21 bestämmelser om utbetalning av finansiellt stöd. I artikel 23 finns bestämmelser om kontroll av den verksamhet som finansieras och i artikel 24 återfinns bestämmelser om reduktion, suspension och upphävande av nämnda stöd.

5 I detta avseende föreskrivs i artikel 24 följande:

"1. Om en verksamhet eller åtgärd inte förefaller berättigad till vare sig en del av eller hela det tilldelade stödet skall kommissionen genomföra en lämplig granskning av fallet inom ramen för partnerskapet och särskilt begära att medlemsstaten eller de myndigheter som den utser att genomföra åtgärden framlägger sina kommentarer inom en fastställd tidsgräns.

2. Efter granskningen får kommissionen reducera eller suspendera stödet till den berörda verksamheten eller åtgärden om granskningen visar någon överträdelse eller väsentlig förändring som påverkar villkoren för att genomföra verksamheten eller åtgärden och för vilken man inte ansökt om kommissionens godkännande.

3. Varje belopp som erhållits felaktigt och återtas skall återbetalas till kommissionen. Dröjsmålsränta skall tas ut på belopp som inte återbetalas i enlighet med bestämmelserna i finansförordningen och i enlighet med de förfaranden som fastställs av kommissionen enligt det förfarande som avses i avdelning VIII."

Bakgrund till tvisten

6 Bakgrunden till tvisten, sådan den framgår av punkterna 11–27 i den överklagade domen, kan sammanfattas på följande sätt.

7 Den 3 december 1992 beviljade kommissionen genom beslut, med stöd av artikel 8 första och fjärde strecksatserna i rådets förordning (EEG) nr 4256/88 av den 19 december 1988 om bestämmelser för tillämpningen av förordning nr 2052/88 i fråga om EUGFJ:s utvecklingssektion (EGT L 374, s. 25; svensk specialutgåva, område 14, volym 2, s. 3, stöd från EUGFJ:s utvecklingssektion till Hortiplant. Stödet beviljades inom ramen för projektet.

8 Kommissionen förskotterade stödet till Hortiplant med totalt 512 393 ecu.

9 Till följd av en kontroll som Europeiska gemenskapernas revisionsrätt utförde den 10 februari 1997, beslutade kommissionen att företa ett antal kontroller av vissa pilotprojekt för vilka finansiellt stöd uppbars enligt artikel 8 i förordning nr 4256/88, eftersom kommissionen misstänkte att det fanns ett organiserat nätverk för att tillskansa sig bidrag från gemenskapen genom bedrägeri. Projektet omfattades av kontrollerna.

10 Den 29 och den 30 september 1997 utfördes i enlighet med artikel 23 i förordning nr 4253/88 en kontroll på plats av projektets genomförande. Kontrollen utfördes av tjänstemän vid kommissionens generaldirektorat "Jordbruk" och "Ekonomistyrning" samt vid enheten för samordning av bedrägeribekämpning (UCLAF).

11 Genom en skrivelse av den 3 april 1998 meddelade kommissionen Hortiplant att den hade granskat genomförandet av projektet i enlighet med förordning nr 4253/88 samt att det vid kontrollen hade framkommit uppgifter om omständigheter som kunde utgöra överträdelser. Kommissionen gav Hortiplant en tidsfrist om sex veckor, inom vilken företaget kunde inkomma med förklaringar, räkenskapshandlingar och administrativa handlingar till styrkande av att projektet hade genomförts korrekt, och uppgav att de belopp som redan hade betalats ut i annat fall kunde komma att återkrävas samt att stödet i fråga kunde dras in.

12 Kommissionen skickade samtidigt en begäran om yttrande till Konungariket Spanien, som var den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 24.1 i förordning nr 4253/88. Till begäran fogades den skrivelse som tillställts Hortiplant, och de spanska myndigheterna anmodades att inom en period av sex veckor avge de yttranden som de ansåg var befogade.

13 Genom en skrivelse av den 26 maj 1998 inkom Hortiplant med ett yttrande till svar på kommissionens påståenden. Den spanska regeringen efterkom däremot inte kommissionens anmodan.

14 Genom ett beslut av den 4 mars 1999 slog kommissionen med stöd av artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 fast att flera överträdelser skett, och drog med stöd av punkt 2 i samma artikel in det finansiella stöd som Hortiplant hade beviljats.

Förfarandet vid förstainstansrätten och den överklagade domen

15 Genom ansökan som inkom den 12 juni 1999 väckte Hortiplant mot denna bakgrund talan om ogiltigförklaring vid förstainstansrätten.

16 Hortiplant åberopade fem grunder till stöd för sin talan och gjorde med den fjärde av dessa bland annat gällande att kommissionen hade åsidosatt rätten till försvar genom att inte iaktta sin skyldighet att beakta den berörda medlemsstatens yttranden. Kommissionen hade nämligen bland annat fattat det ifrågasatta beslutet utan att ha erhållit Konungariket Spaniens yttrande, vilket stred mot artikel 24.1 och 24.2 i förordning nr 4253/88.

17 Förstainstansrätten underkände denna argumentation i punkterna 103–105 i den överklagade domen med följande skrivning:

"103 Vad slutligen beträffar påståendet att kommissionen måste ha erhållit ett yttrande från den berörda medlemsstaten innan den kan dra in ett finansiellt stöd konstaterar rätten att det i artikel 24 i förordning nr 4253/88 endast föreskrivs att kommissionen skall genomföra en lämplig granskning av fallet och särskilt begära att den berörda medlemsstaten eller de myndigheter som denna har utsett för att genomföra åtgärden inkommer med

yttrande inom en fastställd tidsfrist och att kommissionen efter denna granskning får vidta erforderliga åtgärder om granskningen påvisar någon överträdelse.

104 Det framgår inte av lydelsen i artikeln att kommissionen måste ha erhållit ett yttrande från den berörda medlemsstaten innan den kan dra in ett finansiellt stöd, om granskningen påvisar någon överträdelse.

105 Mot bakgrund av det anförda kan talan inte vinna bifall på den fjärde grunden."

18 Förstainstansrätten slog i punkt 124 i den överklagade domen fast att talan skulle ogillas i sin helhet. Rätten förpliktade följaktligen Hortiplant att bära sin rättegångskostnad och att ersätta kommissionens rättegångskostnad i enlighet med dess yrkande.

Parternas yrkanden

19 Hortiplant har genom sitt överklagande yrkat att domstolen skall upphäva den överklagade domen och slutligt avgöra tvisten och, i andra hand, att den skall återförvisa målet till förstainstansrätten och förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna såväl i målet om överklagande som i förfarandet vid förstainstansrätten.

20 Kommissionen har yrkat att överklagandet skall ogillas, eftersom det är uppenbart att det är ogrundat, och att Hortiplant skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Överklagandet

Parternas argument

21 Hortiplant har till stöd för sitt överklagande gjort gällande att artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 har tolkats på ett felaktigt sätt.

22 Klaganden har för det första hävdat att förstainstansrätten inte gav nämnda artikel full verkan. Enligt den tolkning som gavs artikeln var yttrandena från den berörda medlemsstaten i allt väsentligt nödvändiga bara för det fall kommissionen hyste tvivel om huruvida finansieringen var lagenlig, samt i den mån sådana tvivel inte hade kunnat skingras genom de granskningar som kommissionen företog. Enligt klaganden innebär en sådan tolkning att kommissionens skyldighet att låta medlemsstaten yttra sig innan ett slutligt beslut fattas förlorar all ändamålsenlig verkan och mening.

23 Klaganden har för det andra gjort gällande att principen om partnerskap som uttryckligen nämns i artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 liksom i artikel 4.1 i förordning nr 2052/88, och som genomförs genom ett nära samarbete mellan kommissionen, den berörda medlemsstaten och de behöriga myndigheter som angivits av denna stat, är oförenlig med förstainstansrättens konstaterande att kommissionen under vissa omständigheter kan klara sig utan den berörda medlemsstatens yttrande.

24 Hortiplant har i övrigt hävdat att förstainstansrätten skulle ha tolkat artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 i enlighet med domstolens rättspraxis rörande Europeiska socialfonden. Enligt denna praxis utgör den berörda medlemsstatens yttrande innan ett beslut om reduktion av stöd fattas en väsentlig formföreskrift (se domstolens dom av den 11 oktober 1990 i mål C-200/89, FUNOC mot kommissionen, REG 1990, s. I-3669, av den 7 maj 1991 i mål C-304/89, Oliveira mot kommissionen, REG 1991, s. I-2283, och av den 25 maj 1993 i mål C-199/91, Foyer culturel du Sart-Tilman mot kommissionen, REG 1993, s. I-2667, samt förstainstansrättens dom av den 7 mars 1995 i de förenade målen T-432/93–T-434/93, Socurte m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-503).

25 Klaganden har för det tredje hävdat att förstainstansrätten felaktigt slog fast att kommissionens skrivelse av den 3 april 1998, genom vilken Konungariket Spanien "av ren artighet" inbjöds att yttra sig i ärendet, räckte för att uppfylla den skyldighet som kommissionen har enligt artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 att uppmana den berörda medlemsstaten att yttra sig.

26 Kommissionen har hävdat att överklagandet inte kan bifallas på denna grund. Enligt ordalydelsen i artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 är det tillräckligt att medlemsstaten givits tillfälle att inom en rimlig tid yttra sig angående de omständigheter som är föremål för granskning. Om något yttrande inte inkommit efter utgången av denna tid får kommissionen fortsätta förfarandet och fatta beslut. Förstainstansrättens konstaterande i punkterna 103–105 i den överklagade domen överensstämmer helt med principen om partnerskap, enligt vilken nämnda förordning skall vederbörligen iakttas utan att ärendet försenas i onödan.

27 När det gäller den rättspraxis som Hortiplant åberopat avser denna för det första en annan strukturfond och den rör bestämmelser som har en helt annan lydelse. Vidare följer av denna rättspraxis att den väsentliga formföreskriften består i att

den berörda medlemsstaten direkt ges tillfälle att yttra sig till kommissionen innan stödet reduceras, och inte i att ett sådant yttrande faktiskt inkommer.

28 Slutligen anser kommissionen att förstainstansrätten på goda grunder slog fast att dess rekommenderade brev med mottagningsbevis av den 3 april 1998, med därtill bifogad skrivelse till Hortiplant av samma datum, utgjorde en anmodan till Konungariket Spanien att inkomma med yttrande.

Domstolens bedömning

29 När det gäller påståendet att kommissionen måste ha erhållit ett yttrande från den berörda medlemsstaten innan den kan dra in ett finansiellt stöd föreskrivs det, i likhet med vad förstainstansrätten erinrade om i punkt 103 i den överklagade domen, i artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 endast att kommissionen skall genomföra en lämplig granskning av fallet och särskilt begära att den berörda medlemsstaten eller de myndigheter som denna har utsett för att genomföra åtgärden inkommer med yttrande inom en fastställd tidsfrist. Efter denna granskning får kommissionen vidta erforderliga åtgärder om granskningen påvisar en överträdelse.

30 Klaganden har för det första invänt att förstainstansrätten i punkt 104 i den överklagade domen gjorde en felaktig tolkning av artikel 24.1 i förordning nr 4253/88, i den meningen att yttrande från den berörda medlemsstaten endast krävdes för det fall det förelåg tvivel om huruvida stöden var lagenliga, och dessa tvivel inte hade kunnat skingras genom att kommissionen företog en lämplig granskning av fallet. Enligt klaganden innebär en sådan tolkning att kommissionens skyldighet enligt nämnda artikel att anmoda medlemsstaten att yttra sig inom en bestämd tidsfrist förlorar all ändamålsenlig verkan. Det framgår

emellertid klart av punkt 103 i den överklagade domen att yttrande från den berörda medlemsstaten inom den föreskrivna tidsfristen ingår i en sådan granskning. Den första invändningen bygger följaktligen på en fragmentarisk och felaktig läsning av punkt 104 i den överklagade domen, och kan inte godtas.

31 När det gäller den andra invändningen framgår det inte av ordalydelsen i artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 att kommissionens skyldighet vid den lämpliga granskningen sträcker sig bortom kravet att anmoda den berörda medlemsstaten eller de myndigheter som denna har utsett för att genomföra åtgärden att inkomma med yttrande inom en fastställd tidsfrist, såsom förstainstansrätten med rätta har konstaterat. Detta konstaterande bekräftas av påpekandet att såväl hänvisningen till en bestämd tidsfrist som kommissionens behörighet enligt punkt 2 i nämnda artikel att dra in ett stöd skulle förlora all ändamålsenlig verkan om kommissionen var skyldig att invänta yttrande från den berörda medlemsstaten innan den fattade ett beslut.

32 I motsats till vad klaganden har hävdat är förstainstansrättens bedömning förenlig med begreppet partnerskap som förekommer i nämnda artikel, liksom i artikel 4.1 i förordning nr 2052/88. Detta begrepp bygger på ett nära samarbete mellan kommissionen, den berörda medlemsstaten och de behöriga myndigheter som utsetts av nämnda stat på nationell, regional, lokal eller annan nivå, och det förutsätter inte att ett beslut som kommissionen fattar skall föregås av att den erhåller yttrande från en medlemsstat. Inte heller artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 eller artikel 4.1 i förordning nr 2052/88 ger något stöd för en befogenhet för en medlemsstat att ålägga kommissionen ytterligare skyldigheter än dem som föreskrivs i den förstnämnda av dessa två artiklar.

33 Domstolen konstaterar i fråga om klagandens påstående att förstainstansrätten skulle ha tolkat artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 i enlighet med domstolens

rättspraxis rörande Europeiska socialfonden, att domstolens domar i de ovannämnda målen FUNOC mot kommissionen, Oliveira mot kommissionen och Foyer culturel du Sart-Tilman mot kommissionen, liksom förstainstansrättens dom i det ovannämnda målet Socurte m.fl. mot kommissionen avsåg tolkningen av artikel 6.1 i rådets förordning (EEG) nr 2950/83 av den 17 oktober 1983 om Europeiska socialfondens uppgifter (EGT L 289, s. 1). Innehållet i och ändamålet med denna saknar dock betydelse för tolkningen av artikel 24.1 i förordning nr 4253/88, vilket också kommissionen har hävdat i sin svarsskrivelse. En ren läsning av nämnda domar räcker under alla omständigheter för att konstatera att det är det faktum att en medlemsstat ges tillfälle att yttra sig direkt innan ett stöd reduceras som utgör en väsentlig formföreskrift.

34 Härav följer att den tolkning av artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 som förstainstansrätten gjorde i punkterna 103 och 104 i den överklagade domen inte är felaktig i rättsligt hänseende, varför den andra invändningen saknar grund.

35 När det gäller den tredje invändningen synes klagandens argument vara ägnat att ifrågasätta fastställandet och bedömningen av de faktiska omständigheterna. Förstainstansrätten fann med avseende på dessa att kommissionen hade uppfyllt sin skyldighet enligt artikel 24.1 i förordning nr 4253/88 att ge den berörda medlemsstaten tillfälle att yttra sig, genom den skrivelse som den skickade till Konungariket Spanien den 3 april 1998.

36 Av artikel 225 EG och artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen framgår att domstolen varken är behörig att fastställa vilka faktiska omständigheter som är relevanta eller, i princip, att bedöma den bevisning som förstainstansrätten godtagit till stöd för dessa omständigheter. När bevisningen har förebringats på rätt sätt och när de allmänna rättsgrundsatser och processuella regler som är tillämpliga i fråga om bevisbördan och bevisningen har iakttagits, är

det endast förstainstansrätten som skall bedöma vilket värde som uppgifterna i målet skall tillmätas (dom av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen, REG 1998, s. I-8417, punkt 24). Med förbehåll för det fall då bevisningen missuppfattats, utgör denna bedömning således inte en rättsfråga som i sig är underställd domstolens prövning (dom av den 7 november 2002 i de förenade målen C-24/01 P och C-25/01 P, Glencore och Compagnie Continentale mot kommissionen, REG 2002, s. I-10119, punkt 65).

37 När förstainstansrätten fann att kommissionens brev av den 3 april 1998 till Konungariket Spanien utgjorde en anmodan att inkomma med yttrande i den mening som avses i artikel 24.1 i förordning nr 4253/88, och därvid inte endast prövade de faktiska omständigheterna utan också gjorde en rättslig bedömning av desamma, kan domstolen emellertid pröva denna del av grunden (dom av den 16 juni 1994 i mål C-39/93, SFEI m.fl. mot kommissionen, REG 1994, s. I-2681, punkt 26, och av den 11 juli 1996 i mål C-325/94 P, An Taisce och WWF UK mot kommissionen, REG 1996, s. I-3727, punkt 30).

38 Med hänsyn till att skrivelsen av den 3 april 1998 till klaganden, med de anmärkningar som riktades mot klaganden, hade bifogats denna skrivelse och till att Konungariket Spanien i skrivelsen uttryckligen anmodades att inkomma med yttrande till kommissionen inom en tidsfrist av sex veckor, kan det inte fastställas att förstainstansrätten felaktigt fann att denna skrivelse utgjorde en anmodan att avge yttrande i den mening som avses i artikel 24.1 i förordning nr 4253/88.

39 Den tredje invändningen är således ogrundad.

40 Av vad som anförts ovan följer att överklagandet skall ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

41 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 i dessa regler skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att klaganden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom klaganden har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

följande dom:

1) **Överklagandet ogillas.**

2) **Hortiplant SAT skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Cunha Rodrigues Puissochet Macken

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 februari 2004.

R. Grass

Justitiesekreterare

V. Skouris

Ordförande